

Abstrakt:

Diskurzivně-pragmatická užití slova *like* představují neobyčejně všestranný jazykový jev, který je typický pro neformální mluvený jazyk. V posledních třiceti letech bylo těmto užitím slova *like* věnováno velké množství studií, které *like* zkoumaly z různých aspektů (ať už se jednalo o popis jeho diskurzivně-pragmatických funkcí, analýzy syntaktické distribuce, nebo historického vývoje). Zájem o toto zdánlivě nezajímavé slovo byl probuzen zejména díky značnému nárůstu v četnosti jeho užívání v projevu anglicky mluvících mluvčích a s tím spojené, až neodbytné všudypřítomnosti tohoto jevu. I přes to, že se nejedná o neprozkoumaný jev, má *like* dalším lingvistům stále co nabídnout. Příležitost k dalšímu zkoumání *like* se nabízí zejména díky přístupnosti nových, současných korpusových dat. Cílem této práce je prozkoumat a popsat změny, které se odehrály ve způsobech, jakým je *like* mluvčími používáno, mezi obdobími na počátku 90. let minulého století se situací v období let 2012–2016. Tato studie se tedy dá popsat jako „krátkodobý, diachronní, korpusově-komparativní výzkum“ (Leech et al. 2009: 28–29). Zároveň tato studie kombinuje kvantitativní přístupy typické pro korpusovou lingvistiku s kvalitativními postupy typickými pro studie zkoumající pragmatické jevy. Výzkum je založen na dvou korpusech mluvené britské angličtiny. Jedná se o mluvenou, demograficky vzorkovanou, část korpusu BNC1994 a o srovnatelný korpus pokračující ve stopách BNC1994, mluvený korpus BNC2014. Z obou korpusů byly získány datové soubory o pěti stech náhodných výskytech diskurzivně-pragmatického *like*, které byly následně podrobeny dvojí analýze. První, kvantitativní analýza dat potvrdila, že za nárůstem (relativní) frekvence, s jakou se *like* vyskytuje v korpusu BNC2014, stojí právě jeho diskurzivně-pragmatická užití. Na základě dat je odhadováno, že tato užití svou relativní frekvenci zvýšila v tomto korpusu více než devětkrát. Druhý úhel pohledu na zkoumaná data poskytla kvalitativní analýza, která vyústila v detailní, systematický přehled diskurzivně-pragmatických funkcí, které *like* v mluveném projevu plní. Ačkoli je repertoár funkcí *like*, vzhledem k jejich značné závislosti na kontextu, velmi pestrý, je možné všechny tyto funkce shrnout pod jediný pojem popisující jejich základní roli v mluveném projevu a to je tzv. interpretační vodítko. Kvalitativní analýza dat neodhalila žádnou skutečně inovativní funkci, kterou by *like* během zkoumaného období začalo plnit. Významné změny, které byly na datech pozorovány, se tedy týkají především rostoucího objemu užití *like*, a nikoli jeho vzrůstající funkční variability.

Klíčová slova: *like*, *jako*, *jakoby*, diskurzivně-pragmatické funkce, korpusová lingvistika, pragmatika, mluvený jazyk, Spoken BNC1994DS, Spoken BNC2014, pragmatická částice, diskurzivní částice, uvozování přímé řeči, interpretační vodítko